

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK je zborovalo 15. maja t. l. v Domžalah.

Navzočih je bilo 62 % članstva.

Uvodoma se je tov. predsednik spomnil umrlega tov. Josipa Lapajneja, katerega so navzoči počastili s klicem »Slava«.

V imenu društva je čestital tov. Merharju in Kokalju ter tov. Rožmanovi, ki so stoptili v zakonski jarem.

Obveščaje dalje, da se bo dnevni red izpremenil, ker je tov. Svetina iz zdravstvenih razlogov preložil svoj referat o učiteljskem pokretu.

V svojem situacijskem poročilu je tov. predsednik seznanil članstvo o delu sekcije in centrale.

Soglasno je bila sprejeta resolucija glede ukinitve delnega celibata učitelje, ki jo je predložila tov. Rupnikova.

Odločitev glede sprememb pravil JUU bo padla na prihodnjem zborovanju, ker je bil termin prekratek, oziroma se ta prepusti upravni družstva. Enako se bo ponovno razpravljalo o vplačilu deleža Mariborski pedagoški centrali.

Tov. tajnik je obravnaval tekoče dopise in tolmačil projekt poslovnika.

Tov. blagajnik je poročal o stanju društvene blagajne in priporočal večjo discipliniranost pri vplačevanju zaostankov.

Finančni referent tov. Merčun je pozival na ureditev in likvidacijo dolgov pri naših ustanovah in predlagal skupni sestanek upraviteljev v svrhu enotnega postopanja v poslovanju po novem pravilniku o vzdrževanju šol.

Po odmoru je predaval tajnik kluba »Koroških Slovencev« g. Franc Uršič o naši narodni manjšini na Koroškem. Glavni namen predavanja je bil seznaniti navzoče o germanizaciji, njenem razvoju in sredstvih za potujčevanje naših bratov onkraj Karavank.

Uvodoma je očitral osrednji problem nemškutarstva, ki posega v vse panoge našega življa. Znake inferiornosti gojimo na žalost tudi ob severni meji. Sorodna renegatstva opažamo enako še pri Poljakih.

V obširnem govoru je podal nato glavna historična dejstva od prve naselitve Slovencev in njih bojev s sosedi, opomnil navzoče na delovanje Cirila in Metoda, ki sta zavirala pohlep Bavarcev ter šel preko dokazov nedarjanje slave koroških vojvod do padca samostojnosti in vsiljevanja gospodstva Habsburžanov. In dalje! Vsa tegoba prve etape do Marije Terezije se vehe mentno in vztrajno nadaljuje. Vstajajo narodni voditelji Zarnik, Ziljski, Einspieler kot uporniki proti obstoječim socialnim in kulturnim preobratom, ki rode duhovno delitev. Ljubljana je contra Celovcu, volilni red daje premoč v roke Nemcem, katerim se z vsjo silo upira Grafenauer. Doba nesrečnega plebiscita pokaže vso upravno korupcijo in naivno zaupanje našega naroda. Nastopila je prava doba ponemčevanja, ki ga vrši cvet nemškutarstva t. j. večni patriotje na državna korita. Oni odločajo o vsakokratnem vodstvu povsod in vršijo brezobzirni politični, kulturni, gospodarski in moralni pritisk, z vidnimi in katastrofalnimi posledicami za našo narodno manjšino. Zastonj vodi mati svoje dete v cerkev, oče na polje, zastonj ali pa vsaj z majhno nado v bodočnost mu pripovedujeta o Maistru, kralju Matjažu in lepi slovenski govoricu.

Kako naj pomagamo? Le z naporom vseh bo dosežen boj. Ne samo moralna, ampak tudi materialna podpora vsem obrambnim ustanovam, institucijam, gospodarskim in kulturnim društvom bo privedla do ureditve naših in koroških bratov samih. Kajti brez Koroške ni Slovencev, brez Slovencev ni Jugoslavije.

Na številna vprašanja aktualnega značaja je gospod. predavatelj vsem navzočim odkril še mnoge zanimivosti in le žal, da je predgozdar zaključil predavanje, za katero je žel dolgotrajni aplavz in odobravanje navzočih tovarišev in tovarišic.

Tov. predsednik mu je izrekel še posebno zahvalo.

Med slučajnostmi je tov. Intihar naprosil za sodelovanje vseh mladinskih pevskih zborov pri proslavi 50-letnice obstoja narodne šole v Trzinu. Žal, da ni dobil dovolj odziva, deloma iz razloga, ker pade predletve na predzadnji dan šolskega leta, deloma pa, ker so mladinski pevski zbori oslabiljeni radi, odhoda učencev 7. in 8. šolskega leta. Apeliral je še, naj bi se skušalo tudi v našem društvu izposlovati bloke za znižano vstopnino za Narodno gledališče.

Z veliko večino je bil sprejet predlog tovariša Lumarja, naj se deluje na to, da ostane naslov »Narodna šola« navajajoč predhodno obilo utemeljitev.

Prihodnje zborovanje se bo vršilo v Dobu, da si bo članstvo lahko ogledalo novo šolo v našem srezu.

Tov. predsednik zaključil zborovanje.

Predsednik: Jos. Napokoj. Tajnik: F. Hvatl.

Novosti na knjižnem trgu

Pedagoški zbornik SŠM za l. 1936.

Tudi ta zbornik je uredil dr. K. Ozvald, ki je zbral v njem desetorico različnih sestavkov.

Prvi spis je posvečen »stoletnici Stritarjevega rojstva« (V. Brumen) ter skuša pokazati pedagoško stran Stritarjevega dela, njegovega značaja, njegovih nazorov in misli. Opisuje njegovo vero v boljšo prihodnost, ki se je družila z vero v poslanstvo človeštva, posebej še preprostega ljudstva, slovanstva, mladine in ženstva; navaja njegove misli o domu in šoli, o nekaterih vzgojnih pripomočkih in o pomenu domačega jezika; dotika se tudi njegovih razočaranj in bojev z nasprotniki in razpravlja o njegovi zamisli vzgoje najširših ljudskih plasti.

V drugem članku piše dr. A. Gosar o »osnovah sodobne socialne vzgoje« ter naglašja, da »danes potrebujemo ljudi, ki bi se čutili notranje, srčno priklenjene na družbo, oziroma na poedine družabne skupine ter bi bili pripravljeni posvetiti jim vse svoje moči, kajti «je danes vsaj kolikor toliko pravičen in zadovoljiv družabni red mogoč med ljudmi, ki so zares prežeti pravega socialnega in občestvenega duha ter sami prostovoljno in z verno izpolnjujejo svoje družabne naloge in dolžnosti. Mladi rod je treba opozarjati na to, koliko dela in gmotnih žrtev je zahtevala ustvaritev in ohranitev naše kulture, spominjati ga je neprestano treba, da je tudi v gospodarskem življenju le deleč celote in se mora uklanjati njenemu blagru. Vobče mu je treba dati pravilne pojme o vsem socialnem življenju. S tem še ne bodo odpadle vse težave, toda pot do prave socialne vzgoje se bo odprla.

Univ. prof. A. Maklecov razpravlja o »osebnosti zločinca in njegovi kazenski odgovornosti«. Govori o nekaterih določbah novega jugoslovanskega kazenskega zakonika ter precej obširno piše o osebnosti zločinca. Omenja različne teorije, ki se tičejo tega predmeta ter se zopet vrača k našemu kazenskemu zakoniku in razlaga, kako upošteva to in ono. Vodilna ideja nove kazenske zakonodaje »je ta, naj se pri določitvi kazenske odgovornosti upošteva ne le posamezno kaznivo dejanje, temveč tudi nagibi, nagnjenja in značaj storilca. To pomeni nedvomen napredek s prejšnjo, zastarelo zakonodajo ter obeta državi večji uspeh v njeni borbi zoper zločince.«

Dr. K. Ozvald podaja »pedagoški pogled na mladostnika, ki je zapadel kazenskemu paragrafu« ter tako dopolnjuje prejšnji članek. Prikazuje človeško jedro zločinca ter naglašja, da je treba tudi pri kaznovanju imeti pred očmi celega človeka. »S tem pa ni rečeno drugega, nego da bi kazni naj vsebovala tudi — pedagoško ali vzgojevalno funkcijo«. In zlasti še za vzgojo mladoletnih zločincev bi potrebovali »rojenih« vodnikov. »Policarji so pač samo tisti, ki zmorejo na primer spoštovanje tudi pred osebo mladega zlikovca, ki si znajo pridobiti njegovo zaupanje in ki jim je zlasti še svojska ljubezen do tega, kar je »božjega« v vsakem človeku.«

Dr. St. Gogala je prispeval sestavek o »narodnem učitelju in narodni šoli«. Pod nazivom »narodne« šole pa ne umeva le ljudske, marveč vsako šolo, ki je zajeta od narodnostnega duha in ga goji. Zato govori najprej o vsebini pojma narodnost ter o narodni kulturi, in naglašja, da mora posameznik koreniniti v njej. Učitelj sam mora seveda živeti iz narodnega duha ter mora tudi učencem posredovati »čim točnejše in podrobnejše spoznanje narodnosti in čim toplejšo in pristnejšo ljubezen do naroda in domovine«. Le potem bomo vzgojili prave naše ljudi, ki bodo pristno narodno čutili in doživljali.

V. Schmidt nam razlaga svoje misli o bistvu in nalogah psihotehnike. Naglašja važnost in pomen te stroke, ki da je »sodobna znanstvena oblika praktičnega dušeznalstva«. Zanimivo ocenjuje vlogo strojev in aparatov v psihotehniku, ki se le prečesto precenjuje. »Psihotehnični aparati imajo samo ta namen in v tem je njihova vrednost, da »sprožijo«, povzročijo tako in tako reakcijo, ki daje psihotehniku priložnost, da ugotavlja svojstvenost duševnega izražanja preizkušene osebe.« »Aparat nam ne more nuditi več, nego li določeno situacijo, na katero oseba reagira. Psihotehnika pa se začneja šele tam, kjer te reakcije in simptome analiziramo. Analize ne more izvršiti aparat, temveč samo psihotehnik. Čim boljši psihotehnik, tem manj aparatov bo potreboval.« Prav tako so nekatere druge ugotovitve za naše prilike čisto nove. Besedilo pojasnjuje slike, tabele in diagrame.

D. Cvetko prinaša »donesek k zgodovini naše pedagogike« v članku o »glasbeni kulturi v našem vzgojstvu«. V njem razmotriva vlogo, ki sta jo petje in glasba igrala v naših

šolah v preteklosti ter zlasti močno podčrtuje prizadevanje A. M. Slomška, kateremu pripisuje »mesto prvega praktičnega slovenskega pedagoga, ki je za svoje pisano in ustno delo žel mnogo sadov« ter je »vplival na vse v isti pravec usmerjene potomece več desetletij naprej«. Nadaljnji razvoj tudi podrobneje očrtuje ter naglašja, da je pevski pouk pri nas nazadoval. Govori tudi o današnjem stanju in se bori proti temu, da se petje šteje med večšine; sam ga prišteva k »umetniškim predmetom«.

A. Žerjav razmotriva »problem učnih knjig s stališča življenjske šole«. Ocenjuje in kritizira dosedanje učne knjige, ki da so še vedno v pravem pomenu besede učne knjige in lahko služijo le prisvajanju in utrujanju snovi in gradiva, ki se v šoli obravnava ali predava. To so torej »vzorne« ponavljalne knjige za dijake, ali nekaki repertoriji, posnetki in izpiski znanstvenih del. Podrobneje kaže avtor razne napake na naših zemljepisnih in zgodovinskih učnih knjigah. Na koncu pa še opisuje nove delovne priročnike, ki hočejo nuditi učencem za študij več gradiva, kakor pa že izdelani ugotovitev. Temu dodaja še nekaj misli o sestavljanju in ocenjevanju šolskih knjig.

J. Šedivý opisuje »češkoslovaško šolstvo«, oziroma le češko, ker bo slovaškega opisal v prihodnjem letniku Zbornika. Najprej očrtuje zgodovinski razvoj šolstva, nato pa podrobno poroča o današnjem stanju različnih vrst šol. Meščanske šole so trirazredne (a imajo večinoma poseben nadaljevalni tečaj), učiteljska so štiriletna, poleg njih pa imajo še dve dvoletni pedagoški šoli, dve enoletni pedagoški akademiji in dvoletno pedagoško fakulteto. Poleg običajnih tipov srednjih šol poznajo še reformno realno gimnazijo in nekatere druge poizkuse. Čisto svoj sistem šolstva snuje dr. V. Přihoda. Univerze so kar

v Pragi tri (češka, nemška, ukrajinska), poleg ostalih visokih šol v deželi. Važni organizaciji sta »Ustredni matice školska« in »Komenský« ki skrbita za češke šole med tujimi prebivalstvom v domovini in v tujini.

Na koncu Zbornika očrtuje E. Boje življenje in delo Lj. Stiasnega. V. B. poroča o Liebertovem predavanju o »mestu in nalogah filozofije v sedanjosti«. Sledi še »Kronika« in »Upravni vestnik SŠM«.

To poročilo bi hotelo vzbuditi zanimanje za pester niz vprašanj, ki jih obravnava letošnji Zbornik. A zdaj »vzemite in berite!«

V. B.

—k »SAVREMENIK« Srpske književne zadruge v Beogradu je za letošnje leto izšel v 4 knjigah v sledečo vsebino: 1. Antologija srpsko hrvatske posleratne lirike: Predgovor je napisal Gjuro Gavala. V knjigi so zasopani sledeči pesniki: E. Alfirević, G. Vasiljev, Z. Vasiljević, Lj. Vizner, R. Dragutinović, J. Dučić, B. Djukić, V. Živojinović, G. Krklec, M. Krleža, M. Leskovic, V. Majer, D. Maksimović, Z. Miličević, H. Mitrov, V. Nazor, M. Nastasijević, Vatroslav Nemir, N. Polić, Djuza Radović, J. Radulović, M. Rakić, R. Ratković, N. Simić, M. Stamatović, B. Stojadinović, G. Tartalia, T. Ujević, D. Cesarić, A. Santić, A. B. Simić in N. Šop. — 2. Trideset godina čutanja, roman Stojadina Živadinovića. — 3. Pripovedke Borivoja Jevtića: Nonova kći, Stela kći Golubičina, Skitač s. Hrida, Iznad prošlosti, Šume, Gigantomahija. — 4. Iz nove ruske književnosti sestavi I. Goleniščev - Kutuzov: Puškinova poezija, Puškin i savremena Rusija prvi Gogolj, Umetnost Leva Tolstoj, Dostojevski i. Vjačeslav Ivanov, M. Vološin, A. Belj, N. Gumilov, E. Zamjatin. — Vse štiri knjige v okusni vezavi na 720 straneh stanejo 65 din in se lahko naročijo potom vsake knjigarne ali pa direktno na naslov: Srpska književna zadruge, Beograd, Kralj Milanova 19.

Inozemsko šolstvo in učiteljsvo

Obrotno-nadaljevalno šolstvo na Češkoslovaškem

(Dalje.)

Učenci.

Obrotno-nadaljevalne šole obiskujejo vajenci obvezno ali prostovoljno. Obvezno posečajo šolo vajenci (vajenke), ki se učijo določene obrta v pripadajočem šolskem okolišju, ki še niso izučeni in niso oproščeni pouka na obrtno-nadaljevalnih šolah. Prostovoljno pa smejo obiskovati obrtno-nadaljevalne šole oni vajenci (vajenke), ki se učijo izven šolskega okolišja, ali oni kandidati, ki so vajenško šolo že z uspehom dovršili, dalje pomočniki in vobče vse one osebe, ki niso v učnem razmerju.

Poprej so obiskovale vajenke obrtno-nadaljevalne šole samo izjemoma, leta 1910. je bila dovoljena koedukacija na obrtno-nadaljevalnih in strokovno-nadaljevalnih šolah ter so bila dekleta vpisana samo v onih vajeniških šolah, kjer je to zahteval šolski odbor. Leta 1922. je bilo določeno, da so tudi vajenke obvezno posečati nadaljevalne šole, prav tako kakor vajenci.

Obveznost obiskovanja obrtno-nadaljevalnih šol je splošna in ni omejena niti z učencevo starostjo. Seveda morejo biti od pouka oproščeni le taki vajenci, ki so absolutno slično šolo, ali dosegli, oziroma se na zakonske predpise glede kvalitete šol, vsaj isto izobraževalno stopnjo z obrtno-nadaljevalno šolo. S posebnim odlokom ministrstva prosvete se določa, da se morejo nuditi olajšave pri pohajanju v obrtno-nadaljevalne šole samo onim vajencem, ki so starejši od 25 let, in onim vajencem, ki imajo na drugih šolah gotovi del izobrazbe, ki se podaja na obrtno-nadaljevalnih šolah. Za popolno olajšavo, t. j. da vajenec nad 25 let star, ali vajenec z določeno izobrazbo ne poseča obrtno-nadaljevalne šole, je praviloma potreben pred učiteljsko komisijo izpit iz vse tvarine ali samo izpit iz strokovnih predmetov na obrtno-nadaljevalni šoli.

Učenci na obrtno-nadaljevalnih šolah ne plačajo šolnine. Pri vpisu sme od njih zahtevati upravitelj šole samo prispevek za učne pripomočke. Navedeni prispevek pa ne sme biti previsok. Praviloma se plača za vsakega učenca 10 Kč.

Učni pripomočki in učne knjige.

Pri pouku na obrtno-nadaljevalnih šolah je potrebna velika množina učnih pripomočkov in učbenikov. Ako torej upoštevamo, da rabi skoraj vsaka obrtna stroka drugih učnih pripomočkov, ni torej ureditev učnih zbirk tako lahka naloga in ureditev smotrne učne zbirke je v zvezi z velikimi gmotnimi stroški.

Da bi se moglo zadostiti tej veliki nalogi in napraviti šolam potrebne učne zbirke, je bila ta naloga priključena državnemu zavodu za učne pripomočke, katerega naloga je:

1. Oskrbeti šolam učbenike in učne tekste.
2. Oskrbeti šolam dela na predlogah in pripadajoče modele.
3. Sestavljati kolekcije snovi in pripadajoči postopek pri izdelavi izdelkov, kar je nujno potrebno za vsako obrtno-nadaljevalno šolo, ako hoče imeti pri pouku zaželenih uspehov.
4. Oskrbovati šole z risarskimi rekvizitami, diagrami, skioptikoni in drugimi modernimi učnimi sredstvi.

(Dalje prihodnjič.)

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

FR. P. ZAJEC
izpraša optik
Ljubljana, Stari trg 9

priporoča: naočnike, štčipalnice, barometre, toplomete, risalno orodje, mikroskope, fotoaparate itd. Velika zaloga raznih ur, zlatnine in srebrnine. Ceniki brezplačno.

ZAMENJAM

službeno mesto na petrazrednici blizu Maribora, dobra avtobusna zveza — z mestom v bližini Celja. Ponudbe na upravo pod značko »Celjski srez«.

Knjigarna

»Učiteljske tiskarne«

registrovane zadruge z omejeno zavezo«

Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6
Podružnica Maribor,
palača banovinske granilnice

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo pisarniških in šolskih zvezkov. Knjigarna sprejema naročila za knjige iz inozemstva, za vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira razglednic in slik. Cene solidne! Postrežba točna! — I z d e l u j e diazo-amoniak-papir »JASNIT«, za kopiranje načrtov, ki je edini 100% domač izdelek te vrste v državi!

KUPUJTE PRI TVRDKAH
KI OGLAŠUJEJO
V NAŠEM LISTU

CENE NIZKE

dvokoles, otroških, igračnih, invalidskih vozičkov, prevoznih tricikljev, šivalnih strojev. — Ceniki franko.

»TRIBUNA« F. BATJEL, LJUBLJANA, Karlovška cesta št. 4
PODRUŽNICA MARIBOR, Aleksandrova cesta št. 26